

Inuusuttut Inaat
Sanatorievej B-17
Postboks 150
3920 Qaqortoq

12. september 2017

Nal. nr./j.nr.: 2017-900-0016

All. nr./brevnr.: 51170

Sull./sagsbeh.: LARI

ENDELIG RAPPORT Inspektion af døgninstitutionen Inuusuttut Inaat

1. Indledning

Den 3. maj 2017 gennemførte et inspektionshold fra Ombudsmanden for Inatsisartut en varslet inspektion af døgninstitutionen Inuusuttut Inaat i Qaqortoq. Inspektionen blev gennemført som led i ombudsmandens generelle virksomhed og således ikke på baggrund af en konkret klage.

Inspektionsholdet bestod af chefkonsulent Lasse Risager, fuldmægtig Franz Amdi Hansen og cheftolk Jørgen Hansen, som alle er ansat ved ombudsmanden. Afdelingschef Nauja Hjersing fra Døgninstitutionsafdelingen i Socialstyrelsen overværede en del af inspektionen.

Det er ikke alle emner, der blev drøftet under inspektionen, der er medtaget i denne rapport.

Inuusuttut Inaat har haft lejlighed til at fremkomme med bemærkninger til en foreløbig udgave af denne rapport og har ved e-mail af 6. september 2017 oplyst, at den ikke giver institutionen anledning til bemærkninger.

2. Retsgrundlaget for inspektionen

Retsgrundlaget for ombudsmandens virksomhed fremgår af inatsisartutlov nr. 7 af 1. juni 2017 om Ombudsmanden for Inatsisartut (herefter ombudsmandsloven). Loven trådte i kraft den 1. juli 2017 og ophævede den

tidligere ombudsmandslov (inatsisartutlov nr. 8 af 3. december 2009), som galdt på tidspunktet for inspektionens gennemførelse. Bestemmelserne, som der henvises til i det følgende, er dog enslydende i de to love.

Ombudsmanden vælges af Inatsisartut, jf. ombudsmandslovens § 1, stk. 1, men er i udførelsen af sit hverv uafhængig af Inatsisartut, jf. § 6, stk. 1. Ombudsmandens virksomhed omfatter alle dele af den offentlige forvaltning under Grønlands Selvstyre og kommunerne, jf. ombudsmandslovens § 7, stk. 1, 1. pkt.

Ombudsmanden har til opgave at undersøge, om myndigheder eller personer, der er omfattet af ombudsmandens virksomhed, handler i strid med gældende ret eller på anden måde gør sig skyldige i fejl eller forsømmelser ved udførelsen af deres opgaver, jf. ombudsmandslovens § 19, stk. 1. Ombudsmanden kan fremsætte kritik, afgive henstillinger og i øvrigt fremsætte sin opfattelse af en sag, jf. ombudsmandslovens § 20.

Efter ombudsmandslovens § 16, 1. pkt., kan ombudsmanden undersøge enhver institution eller virksomhed samt ethvert andet tjenestested, der hører under ombudsmanden virksomhed. I forbindelse med sådan en undersøgelse kan ombudsmanden – ud over hvad der følger af ombudsmandslovens §§ 19 og 20 – bedømme forhold vedrørende en institutions indretning og drift samt forhold vedrørende behandlingen af og aktiviteterne for institutionens brugere ud fra almenmenneskelige og humanitære synspunkter, jf. ombudsmandslovens § 16, 2. pkt.

3. Forberedelse og gennemførelse af inspektionen

Inuusuttut Inaat blev den 14. februar 2017 varslet telefonisk om den kommende inspektion og modtog ved brev af 20. marts 2017 yderligere oplysninger om inspektionen.

Forud for inspektionen modtog jeg forskelligt skriftligt materiale fra Inuusuttut Inaat om institutionen, medarbejderne og beboerne.

Derudover modtog jeg de seneste to tilsynsrapporter fra Departementet for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen. Disse var udarbejdet i 2013 og 2014. Rapporten fra departementets seneste tilsynsbesøg, som fandt sted i marts 2017, var på tidspunktet for inspektionen stadig under udarbejdelse.

Medarbejderne, beboerne og de pårørende blev på forhånd orienteret skriftligt om inspektionen og om, at de havde mulighed for at tale med inspektionsholdet.

Under inspektionen talte inspektionsholdet med forstanderen og souschefen og talte enkeltvis med fem medarbejdere, seks beboere og to mødre til beboere på institutionen.

Derudover besigtigede inspektionsholdet institutionens lokaler og gennemgik enkelte tilfældigt udvalgte sagsmapper og personale dagbøger.

4. Generelt om Inuusuttut Inaat

Inuusuttut Inaat er en selvstyreejet døgninstitution for omsorgssvigtede børn og for familier eller mødre med brug for særlig støtte.

Institutionen består af en Familieafdeling og en Spædbarnsafdeling, som begge er placeret i hovedbygningen på Sanatorievej i Qaqortoq, og en Børn og Unge-afdeling, som er placeret i en lejlighed på Majavej, få minutters gang fra hovedbygningen.

Institutionen er ifølge budgetbidraget til finansloven for 2017 normeret til 19 pladser. På tidspunktet for inspektionen var der indskrevet 23 beboere.

5. Overordnet vurdering

Jeg har overordnet fået et positivt indtryk af Inuusuttut Inaat som en institution, hvor ledelsen er bevidst om de problemstillinger og udfordringer,

som institutionen står over for. Beboerne, som inspektionsholdet talte med, gav – med undtagelse af en beboer, som savnede sin familie – udtryk for, at de var glade for at bo på institutionen og følte sig trygge, og at de havde et godt forhold til medarbejderne. Medarbejderne, som inspektionsholdet talte med, virkede engagerede og samvittighedsfulde. Lokalerne i hovedbygningen fremstod pæne, rene og hyggelige og uden institutionspræg.

Enkelte forhold giver mig anledning til bemærkninger. Disse gennemgås nedenfor under pkt. 6-10.

6. Udarbejdelse af husregler

For hver døgninstitution skal der udarbejdes en formålsbestemmelse og husregler, hvor institutionens pædagogiske sigte og målgruppe skal fremgå. Det følger af § 1, stk. 3, 1. pkt., i Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 64 af 29. december 1994 om døgninstitutioner mv. for børn og unge samt for personer med vidtgående handicap.

I "Vejledning til inatsisartutlov om magtanvendelse inden for det sociale område – afsnit II om børn", som det daværende Departement for Familie og Justitsvæsen udarbejdede i november 2013, er der under pkt. 16 bl.a. anført følgende:

"For at sikre gode og stabile forhold på institutioner og opholdssteder kan det være hensigtsmæssigt at udforme en husorden med dertilhørende husregler, der udstikker retningslinjer for dagligdagen. Når flere skal bo og arbejde under samme tag, kan det være nødvendigt med nogle spilleregler for, hvad der er acceptabelt i fælles rum og på institutionen eller opholdsstedet som helhed for at sikre, at stederne kan varetage deres opgaver og funktioner bedst muligt.

[...]

Husregler skal være kendt af de personer, som man forventer, skal overholde reglerne, og de bør derfor være nedskrevet og udleveret til barnet eller den unge samt forældremyndighedsindehaveren ved anbringelsens start, og når reglerne ændres.

[...]

Husreglerne kan f.eks. beskrive standarder for varetagelsen af hygiejnemæssige minimumskrav, rygeregler, regulering i forhold til mobiltelefon, hvornår børnene og de unge skal i seng, hvornår der skal være ro på værelserne samt regler vedrørende måltider, fjernsynskiggeri, computeranvendelse, hvornår man kan have besøg såvel som retningslinjer for aktiviteter, som anbringelsesstedet har uden for matriklen.

[...]

De fastsatte husregler skal som udgangspunkt gælde for alle på institutionen, medmindre der er saglige grunde til at gøre forskel, f.eks. at sengetiden afhænger af alder, eller at der må tages særlige hensyn til børn og unge med en funktionsnedsættelse.”

Forud for inspektionen på Inuusuttut Inaat modtog jeg fra institutionen husreglerne for Familieafdelingen. Disse forelå kun på grønlandsk.

Under inspektionen oplyste ledelsen for Inuusuttut Inaat, at der ikke er udarbejdet skriftlige, generelle husregler for Spædbarnsafdelingen eller Børn og Unge-afdelingen, men at der er opstillet en række individuelle regler for flere af beboerne. Derudover er der fastsat generelle besøgstider for Børn og Unge-afdelingen, som fremgår af opslag på hoveddøren. Ledelsen oplyste endvidere, at der aktuelt var to medarbejdere, som ikke taler grønlandsk.

Jeg henstiller, at Inuusuttut Inaat udarbejder skriftlige husregler for Spædbarnsafdelingen og for Børn og Unge-afdelingen i overensstemmelse med døgninstitutionsbekendtgørelsens § 1, stk. 3, 1. pkt.

Jeg anbefaler, at Inuusuttut Inaat af hensyn til nuværende og kommende beboere og medarbejdere, som ikke taler grønlandsk, sørger for, at husreglerne for alle tre afdelinger både foreligger på grønlandsk og på dansk.

7. Revidering af arbejdspladsvurderingen

Efter § 11 a, stk. 1, 1. pkt., i lov om arbejdsmiljø i Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1048 af 26. oktober 2005 med senere ændringer, skal en arbejdsgiver sørge for, at der udarbejdes en skriftlig arbejdspladsvurdering

af sikkerheds- og sundhedsforholdene på arbejdspladsen. Arbejdspladsvurderingen skal senest revideres hvert tredje år, jf. § 11 a, stk. 1, 3. pkt.

Det fremgår af rapporten fra det tilsynsbesøg på Inuusuttut Inaat, som Departementet for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen gennemførte i 2014, at den seneste arbejdspladsvurdering blev udarbejdet i 2012.

Under inspektionen oplyste ledelsen for Inuusuttut Inaat, at institutionen nu er i færd med at udarbejde en ny arbejdspladsvurdering.

Jeg henstiller, at Inuusuttut Inaat færdiggør udarbejdelsen af en arbejdspladsvurdering i overensstemmelse med § 11 a, stk. 1, i lov om arbejdsmiljø i Grønland.

8. Udlevering af magtanvendelsesloven til medarbejderne

Efter § 29 i inatsisartutlov nr. 1 af 21. november 2013 om magtanvendelse inden for det sociale område (herefter magtanvendelsesloven) skal loven udleveres til samtlige medarbejdere i alle døgninstitutioner omfattet af loven, og medarbejderne skal over for døgninstitutionens leder kvittere for modtagelsen.

Under inspektionen oplyste ledelsen for Inuusuttut Inaat, at der ligger et eksemplar af magtanvendelsesloven på hver afdeling, og at institutionens socialrådgiver løbende orienterer om loven under fællesmøder med medarbejderne. Loven er imidlertid ikke blevet udleveret hver enkelt medarbejder.

Jeg henstiller, at Inuusuttut Inaat i overensstemmelse med magtanvendelseslovens § 29 udleverer loven til samtlige medarbejdere.

9. Fysiske rammer for Børn og Unge-afdelingen

Som nævnt ovenfor under pkt. 4 er Børn og Unge-afdelingen placeret i en lejlighed på Majavej.

I institutionens årsberetning for 2016 er det på side 2 bl.a. anført, at afdelingen er placeret i en midlertidig lejlighed, som er en almindelig familiebolig og ikke er indrettet til behandlingsarbejde, og at lejligheden ikke er optimal for det pædagogiske arbejde med de unge, som ofte er udadreagerende og kræver plads og frirum.

Efter besigtigelse af lejligheden under inspektionen kunne inspektionsholdet tilslutte sig denne vurdering.

Ledelsen for Inuusuttut Inaat oplyste under inspektionen, at institutionen i samarbejde med Socialstyrelsen har fundet en egnet bygning et andet sted i byen, og at bygningen nu er i færd med at blive istandsat. Repræsentanten for Socialstyrelsen oplyste, at det forventes, at afdelingen vil kunne flytte ind i starten af 2018.

Jeg har noteret mig det, som Inuusuttut Inaat og Socialstyrelsen har oplyst, og foretager mig ikke yderligere i anledning af dette forhold.

10. Kommunale handleplaner

Forud for inspektionen modtog jeg fra Inuusuttut Inaat kopi af de handleplaner for beboerne, som institutionen havde modtaget fra kommunerne.

Efter § 47, stk. 1, i inatsisartutlov nr. 20 af 26. juni 2017 om støtte til børn skal kommunalbestyrelsen sikre, at handleplanen revideres mindst 1 gang årligt. En tilsvarende regel fremgik af § 15, stk. 3, i landstingsforordning nr. 1 af 15. april 2003 om hjælp til børn og unge med senere ændringer, som gjaldt på tidspunktet for inspektionen.

Flere af handleplanerne, som jeg modtog, var imidlertid mere end et år gamle. Eksempelvis var tre af handleplanerne udarbejdet i 2008, én var udarbejdet i 2012 og to i 2013. For enkelte beboere havde Inuusuttut Inaat slet ikke modtaget en handleplan fra kommunen.

Under inspektionen oplyste ledelsen for Inuusuttut Inaat, at ledelsen jævnligt rykker kommunerne for opdaterede handleplaner.

Jeg har gjort de ansvarlige kommuner opmærksom på forholdet.

11. Afslutning

Jeg anmoder Inuusuttut Inaat om at gøre institutionens medarbejdere, beboere og pårørende bekendt med denne rapport.

Jeg har sendt en kopi af denne rapport til Departementet for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen til orientering.

Jeg anser hermed sagen om min inspektion af Inuusuttut Inaat for afsluttet.

Denne rapport vil blive medtaget i min årsberetning for 2017.

Med venlig hilsen

Vera Leth